

IZBA GOSPODARCZA
„FARMACJA POLSKA”

Warszawa, 7 lutego 2024 roku

Pani
BARBARA NOWACKA
Minister Edukacji

l.dz. 61-24

Szanowna Pani Ministrze

w imieniu Izby Gospodarczej „FARMACJA POLSKA” pragniemy zwrócić uwagę na niepokojący problem, który **dotyczy zdrowia i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży** w naszym kraju. Mowa o **rosnącej popularności jednorazowych papierosów elektronicznych**, które stanowią poważne zagrożenie dla rozwoju fizycznego i psychicznego młodych Polaków i Polek.

Jak wynika z raportu opublikowanego przez Instytut Prognoz i Analiz Gospodarczych w dniu 1 lutego 2024 r. oraz informacji przytoczonych w materiale TVN24 wyemitowanym w dniu 5 lutego 2024 r., **w 2023 roku sprzedano w Polsce blisko 100 milionów sztuk jednorazowych e-papierosów, co stanowiło aż trzykrotny wzrost w stosunku do poprzedniego roku.** Z raportu wynika także, że znaczna część tego rodzaju produktów sprzedawana jest poza legalnym obrotem, w tzw. “szarej strefie” poprzez internetowe kanały dystrybucyjne oparte o sprzedaż wysyłkową. Rodzi to naszą **wyraźną obawę, iż znaczną część odbiorców takich produktów stanowili w minionym roku konsumenci poniżej 18 roku życia**, a ich liczba bezwzględna i procentowy udział, bez wyraźnych działań ze strony rządu, w kolejnych latach będzie tylko rósł.

Jednorazowe e-papierosy są łatwo dostępne dla dzieci i młodzieży, ponieważ są **sprzedawane w bliskiej odległości od szkół i innych placówek edukacyjnych, a także przez Internet, tj. niezgodnie z prawem.** W takich kanałach dystrybucji **nie istnieje żadna kontrola** nad wiekiem nabywców ani nad jakością i pochodzeniem tych produktów. Jednocześnie **produkty te budzą wątpliwości co do składu i bezpieczeństwa ich stosowania.** Na opakowaniach często nie określa się dokładnej ilości poszczególnych elementów składu produktu, co rodzi obawę o ich wpływ na zdrowie dzieci i młodzieży. **Nie wiadomo, jakie substancje chemiczne są zawarte w tych produktach, ani jak reagują one ze sobą pod wpływem wysokiej temperatury.**

Produkty te mają przy tym **silne właściwości uzależniające, ponieważ zawierają nikotynę**, która jest jedną z najbardziej uzależniających substancji psychoaktywnych. Ponadto, dominującymi w dystrybucji (ponad 90%) **smakami jednorazowych e-papierosów są smaki słodkie i owocowe**, które zwiększają atrakcyjność tych produktów wśród dzieci i młodzieży, a także mogą prowadzić do otyłości, cukrzycy i innych problemów zdrowotnych. W składzie jednorazowych e-papierosów znajdują się także **niepożądane dla zdrowia substancje słodzące takie jak np. sukraloza, która jest ponad 600-krotnie słodsza od cukru** i w procesie podgrzewania rozpada się na szkodliwe chloropropanole, których obecność w organizmie zwiększa ryzyko zachorowań na nowotwory.

IZBA GOSPODARCZA „FARMACJA POLSKA”

01-410 Warszawa, ul. Czorszyńska 6, tel./fax: 22 839 77 37, 22 839 99 10, e-mail: info@farmacja-polska.org.pl
www.farmacja-polska.org.pl

Kolejny problem rodzą **kolorowe opakowania takich produktów**, które wydają się być **adresowane w sposób szczególny do dzieci i młodzieży**. Jednorazowe e-papierosy są przy tym często **pozycjonowane** w wielu sieciach sklepów spożywczych **w bezpośrednim otoczeniu batonów, cukierków i słodczy, zamiast obok innych wyrobów tytoniowych lub nikotynowych**. Tym samym, mogą być one odbierane, zwłaszcza przez dzieci i młodzież jako nieszkodliwe i przyjemne produkty, które można swobodnie konsumować bez większego ryzyka dla zdrowia.

Nie sposób przy tym nie wspomnieć, że jednorazowe papierosy elektroniczne są produkowane w zdecydowanej większości (ponad 90%) w Chińskiej Republice Ludowej, która jednocześnie sama zakazała pod koniec 2022 roku ich sprzedaży na wewnętrznym rynku, co budzi wątpliwości co do kontroli jakości jednorazowych e-papierosów przeznaczonych na eksport. **Masowy skok w liczbie zarejestrowanych przez Biuro ds. Substancji Chemicznych (urząd podległy Ministerstwu Zdrowia) nowych produktów tego rodzaju, z liczby 511 w roku 2022 do liczby 2283 w roku następnym** rodzi naszą uzasadnioną obawę, iż w istocie **nie ma żadnej gwarancji, że produkty te spełniają jakiegokolwiek normy bezpieczeństwa i higieny, ani że nie są skażone lub podrabiane**.

W związku z powyższym, apelujemy do Pani Minister o podjęcie natychmiastowych działań mających na celu ochronę zdrowia i życia dzieci i młodzieży przed zagrożeniem, jakie stanowią jednorazowe e-papierosy. Uważamy, iż pilnie potrzebne jest wprowadzenie zakazu sprzedaży tych produktów w określonej odległości od szkół. Apelujemy także o podjęcie międzyresortowych rozmów z Ministerstwem Zdrowia, których efektem mogłoby być wprowadzenie całkowitego zakazu sprzedaży takich produktów. O rozwiązaniu takim wspominał w ww. reportażu TVN24 wiceminister zdrowia Wojciech Konieczny, co pozwala wierzyć w podjęcie zdecydowanych działań przez rząd.

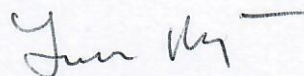
Ponadto innymi rekomendowanymi przez nas działaniami są np. **wprowadzenie ograniczeń w zakresie smaków i aromatów jednorazowych e-papierosów, a także ustandaryzowanie wzorów opakowań**, tak aby produkty te nie przyciągały w sposób naturalny uwagi dzieci i młodzieży oraz **zaostrezenie kontroli i wprowadzenie procesu badań i rejestracji nowych produktów przeznaczonych do sprzedaży**.

Podkreślamy, że w **styczniu 2024 roku rozpoczęto w Wielkiej Brytanii prace nad zakazem sprzedaży jednorazowych e-papierosów elektronicznych osobom urodzonym po 1 stycznia 2009 roku**, a wprowadzenie rozwiązań mających na celu wyeliminowanie tych produktów ze swoich rynków rozważane jest także w innych państwach europejskich, takich jak Francja, Niemcy czy Irlandia.

Uważamy, że takie działania są niezbędne także w Polsce, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się epidemii uzależnienia od nikotyny wśród najmłodszych pokoleń Polaków. Nie możemy pozwolić, aby producenci i dystrybutorzy jednorazowych e-papierosów żerowali na naiwności i nieświadomości dzieci, bazując przy tym na kolorowym brandingu swoich produktów, który skłania najmłodszych do ich zakupów także z uwagi na właściwości kolekcjonerskie. **Przypominamy, że podobny problem mieliśmy w Polsce w latach 2009-2010, kiedy to na rynku pojawiły się tzw. „dopalacze”. Sprzedawane jako „legalne narkotyki” powodowały wiele zgonów i uszkodzeń zdrowia.** Ostatecznie udało się w znacznej mierze wyeliminować te produkty z rynku, a przynajmniej z legalnego obrotu, dzięki zdecydowanym działaniom rządu i organów ścigania, przy współpracy z instytucjami pozarządowymi zatroskanymi o los najmłodszych pokoleń Polaków. Uczestniczyła w tym również nasza Izba.

Wierzimy, że także w tej sprawie Ministerstwo Edukacji Narodowej zechce podjąć odpowiedzialne i skuteczne działania. Licząc na zaangażowanie i wsparcie ze strony Pani Minister, jesteśmy gotowi do udzielenia wszelkiej pomocy i informacji, które mogą być przydatne w realizacji tego celu.

Z poważaniem,

Irena Rej

Prezes Zarządu Izby Gospodarczej
„FARMACJA POLSKA”